

Fastställande av älgskötselplan för 04-09-05-078-Ä

Beslut

Länsstyrelsen fastställer bifogad skötselplan för Granheds älgskötselområde, 04-09-05-078-Ä att gälla till och med utgången av jaktåret 2020.

Beskrivning av ärendet

Älgskötselplanen är framtagen efter samråd med berörda fastighetsägare och jakträttsinnehavare inom älgskötselområdet samt älgförvaltningsgruppen. Berörd älgförvaltningsgrupp har yttrat sig över älgskötselplanen innan den överlämnats och granskats av Länsstyrelsen. Detta för att säkerställa att skötselplanen är i linje med den förvaltningsplan som gäller inom förvaltningsområdet.

Älgförvaltningsgruppen i älgförvaltningsområde 7 har tillstyrkt bifogad älgskötselplan.

Motivering till beslutet

För ett älgskötselområde ska det finnas en skötselplan. Älgskötselplanen ska bidra till en adaptiv förvaltning och till att nå älgförvaltningsplanens mål. En älgskötselplan ska vara framtagen efter samråd med älgförvaltningsgruppen och sedan fastställas av Länsstyrelsen. För att fastställas ska planen alltid minst innehålla de kriterier som ställs i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2011:7).

En älgskötselplan omfattar en period om tre år, om inte Länsstyrelsen beslutar annat.

Länsstyrelsen bedömer att älgskötselplanen för Granheds älgskötselområde är framtagen i enlighet med Naturvårdsverkets krav. Planen kan därför godkännas.

Bestämmelser som beslutet grundas på

3 § jaktförordningen (1987:905) samt 27 § Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt efter älg och kronhjort (NSF 2011:7).

Information

Företrädare för älgskötselområdet ska minst en gång om året göra en uppföljning av älgskötselplanen och vid behov vidta åtgärder och föreslå ändringar för Länsstyrelsens fastställande. I god tid innan treårsperioden passerat ska en ny plan ha tagits fram.

Om förvaltningsgruppen framför synpunkter på planens inriktning eller dess efterlevnad kan det vara nödvändigt med revidering. Vidare gäller att om det under planperioden visar

sig att förändringar är nödvändiga för att nå målen, så ska planen revideras och meddelande om detta skickas till Länsstyrelsen. Om skötselområdets areal förändras med mer än 10 % bör en ny skötselplan utarbetas.

Länsstyrelsen påminner om att innebörden av detta beslut ska meddelas de fastighetsägare, jakträttshavare och i förekommande fall viltvårdområdesföreningar som berörs av beslutet.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 1.

Beslutande

Beslutet har fattats av vilthandläggare Viktor Tylstedt.

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor:

1. Du kan överklaga beslutet
2. Kopia av älgskötselplanen

Kopia till:

Älgförvaltningsgruppen

Bilaga 1

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du **skriftligen** överklaga beslutet hos förvaltningsrätten. **Observera att du ska skicka eller lämna överklagandet till Länsstyrelsen i Södermanlands län, 611 86 Nyköping. Du kan även skicka in överklagandet via e-post till sodermanland@lansstyrelsen.se.** Det ska du göra därför att Länsstyrelsen måste pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare till förvaltningsrätten.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be om att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas eller inte.

Om någon annan part överklagar beslutet, till exempel en kommun eller annan myndighet, är tiden **tre veckor från det datum som står på beslutet**.

Ditt överklagande ska innehålla:

- vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer
- hur du vill att beslutet ska ändras
- varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- personnummer
- adress till bostaden
- telefonnummer där du kan nås
- eventuellt övriga uppgifter som behövs för att man ska kunna skicka handlingar till dig

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din uppfattning, bör du skicka med kopior på dessa.

Ombud

Du har rätt att anlita ett ombud för att sköta överklagandet åt dig. I så fall ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Ytterligare upplysningar

Behöver du veta mer om hur du ska göra, går det bra att ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-223 40 00. Fråga efter den som varit föredragande i beslutet.

Namn på älgskötselområdet

GRANHEDS ÄLGSKÖTSELOMRÅDE

Typ av plan

- Älgskötselplan (nytt älgskötselområde/ny period)
 Reviderad älgskötselplan (inom pågående period)
 Reviderad avskjutningsplan (inom pågående period)

Diariet föring av älgskötselplanen

- Nytt ärende (planen har inte lämnats tidigare)

Till befintligt ärende. Diarie nr:

Version (datum)

2018-05-01

Länsstyrelsens reg.nummer

04-09-05-078

Älgskötselplan för perioden

2018

till och med

2020

Reviderad datum

Revidering orsak

Beslutad av Länsstyrelsen

Ansökt areal (nytt/ändrat område)

Total areal ÄSO (ha)

11 995

Areal åkermark i ha

1829

(Arealen används inte i beräkningar, beräkninga baseras på total areal)

Registrerande län

Länsstyrelsen Södermanland

ÄFO nummer

7

ÄFO namn

Älgförvaltningsområde 7

Fastställd av länsstyrelsen den

LÄNSSTYRELSEN I SÖDERMANLANDS LÄN
 2018 -05- 3 0
 Dnr
 Dossnr

Länsstyrelsens noteringar och villkor för beslut om fastställande av planen:

INNEHÅLL:

1. MÅLSÄTTNINGAR

- 1.1 Älgstammen
- 1.2 Skog och betesskador

2. NULÄGESBESKRIVNING

- 2.1 Uppgifter om älgstammen
- 2.2 Uppgifter om skogstillstånd och betesskador
- 2.3 Skador på gröda
- 2.4 Trafikolyckor med älg
- 2.5 Övrig dödlighet
- 2.6 Predation

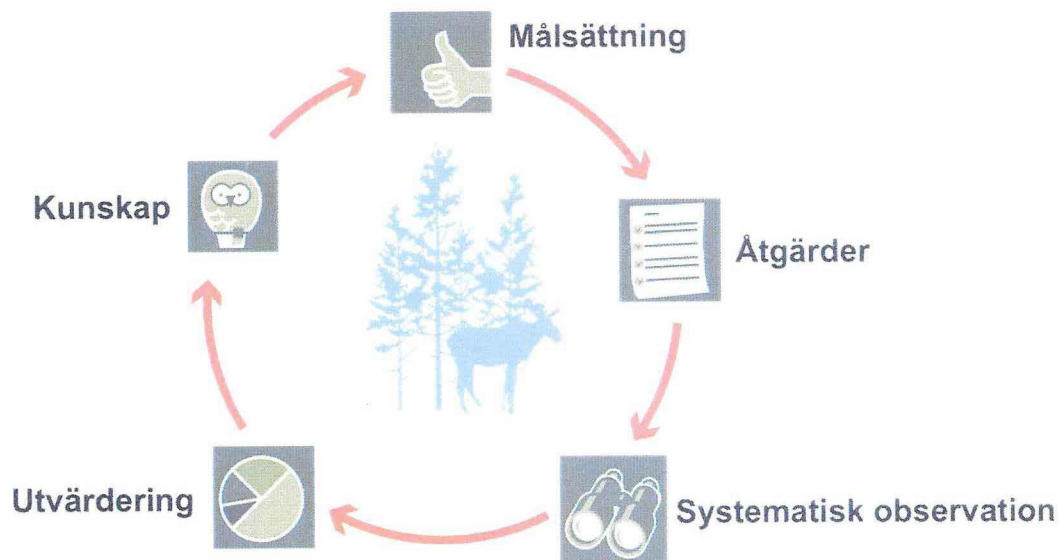
3. SAMMANFATTNING MÅLSÄTTNINGAR OCH NULÄGE

4. HANDLINGSPLAN FRÅN NULÄGE TILL MÅLUPPFYLLNAD

- 4.1 Planerad avskjutning
- 4.2 Avskjutningsförslag licensområden
- 4.3 Planerade inventeringar

5. ÖVRIGT

- 5.1 Redogörelse för samråd och förankringsprocessen inom äso.
- 5.2 Bilagor

1. MÅLSÄTTNINGAR

1.1 Mål för älgstammens utveckling inom älgskötselområdet

Kvantitativ målsättning för treårsperioden

Antal de kommande 3 åren	Öka	Oförändrad	Minska
Älgstammen ska	☒	☐	☐
Med hänsyn till:	Något låg stam i dag		

Kvantitativ målsättning för treårsperioden (3-års medelvärden)

	antal	antal/1000 ha	%
Tjur	2	0,2	33%
Ko	2	0,2	33%
Kalv	2	0,2	33%
Totalt	6	0,5	100%

Mål för vinterstam	2020
Vinterstam älg/ 1000 ha	6,0 efter jakt

Kvalitativ målsättning för treårsperioden (3-års medelvärden)

Andel tjur av vuxna:	36%	i älgobs
Antal kalvar per hondjur:	0,70	uttryckt som ett decimaltal enligt älgobs
Målsättning kalvandel i avskjutning:	50%	av totala avskjutningen
Slaktvikter kalv (kg)	51	i medelvikt för alla vägda kalvar från jaktstart

Redogörelse av inventeringsunderlag för beräkning av älgstammens sammansättning i området.

1.2 Övergripande målsättningar för skogens utveckling inom ÄLGFÖRVALTNINGSOMRÅDET

Tallar	Maximal årsskada (vinterskada + sommarskada)	8%	Ange i %
Granar	Maximal årsskada (vinterskada + sommarskada)		Ange i %
Tallar	ANDEL oskadade av klövvilt vid 5 m		Ange i %
Tallar	ANTAL oskadade av klövvilt vid 5 m		Ange i stammar/hektar

2. NULÄGESBESKRIVNINGAR

2.1 Uppgifter om älgstammen inom älgskötselområdet

Uppgifter om älgstammen och redovisning av inventeringar enligt föreslagna kvalitetssäkrade metoder.

2.1.1 Den totala avskjutningen inom ÄSO på årsbasis

Bör avse de senaste tre årens avskjutning.

År	2015	2016	2017
Tjur	4	7	8
Hondjur	9	10	5
Kalv	20	17	23
Totalt	33	34	36
Totalt per 1000 ha	2,8	3,2	3,3
Areal (ha för respektive år)	11 850	10 770	10 770

Sammanställning av avskjutningen de senaste tre åren för uppföljning av kvalitetsmålen.

År	2015	2016	2017
Tjurandel avskj. (tjur/vuxna)	31%	41%	62%
Kalvandel avskj. (kalv/totalt)	61%	50%	64%

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2.1.2 Älgobservationer (älgobs)

Minst de senaste fyra årens älgobs jämförs för att trenden i älgpopulationen ska kunna följas.

År	2014	2015	2016	2017	Medel
Antal obstimmar	3 146	3 823	2 940	2 807	3190
Observationer per mantimme	0,126	0,094	0,120	0,085	0,100
Antal kalvar per hondjur	0,709	0,772	0,621	0,573	0,66
Andel tjur av vuxna	38,2%	30,0%	39,3%	36,0%	35%

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2.1.3 Spillningsinventering

År	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Antal provytor						
Antal dagar i inventeringsperiod						
Antal funna spillningshögar						
Spillningshögar per älg och dygn						
Antal högar per ruta (täthetsindex)						
Vinterstam i antal/1000 ha (max)						
Vinterstam i antal/1000 ha (min)						
Vinterstam i antal/1000 ha (medel)						
Vinterstam i antal/1000 ha (medel)						

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2. NULÄGESBESKRIVNINGAR forts.

2.1.4 Kalvvikter - vikt utan huvud, hud, skankar och inälvor före skottrensning

Medelslaktvikten för samtliga fällda och vägda älgkalvar inom ÄSO från de senaste tre åren.

År	2013	2014	2015	2016	2017
Antal vägda kalvar					
Slaktvikt kg septemberjakt (vägda)	0	0	0	0	0
Slaktvikt kg oktoberjakt (vägda)	45	52	54	54	51
Slaktvikt kg medel (vägda)	45	52	54	54	51

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2.1.5 Vuxna vikter - vikt utan huvud, hud, skankar och inälvor före skottrensning

Medelslaktvikten för samtliga fällda och vägda vuxna älgar inom äso från de senaste tre åren.

År	2013	2014	2015	2016	2017
Antal vägda kor					
Slaktvikt kg (vägda) kor	135	130	142	151	122
Antal vägda tjurar					
Slaktvikt kg (vägda) tjurar	150	170	158	150	130

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2.1.6 Medelålder

Medelålder för samtliga fällda och tandsnittade vuxna älgar inom äso från de senaste tre åren.

År	2013	2014	2015	2016	2017
Antal åldersbestämda kor					
Medelålder år (tandsnitt) kor	0	1	3	0	0
Antal åldersbestämda tjurar					
Medelålder år (tandsnitt) tjurar	1	0	3	0	0

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2.1.7 Reproduktion

Antal utstöta ägg per hondjur från livmoderundersökningar inom äso från de senaste tre åren.

År	2013	2014	2015	2016	2017
Antal analyserade kor					
Ägg per hondjur (livmoderanalys)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2.1.8 Flyginventering

År			
Tjur			
Ko			
Kalv			
Totalt			

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2.1.9 Bedömning av den nuvarande älgstammen inom älgskötselområdet

Antal de senaste 3 åren	Ökat	Oförändrad	Minskat
Älgstammen har	☐	☐	☒

År	2013	2014	2015	2016	2017
Vinterstam, älg/1000 ha					5,0

Beräknad sammansättning andel vid periodens start

	Antal älgar	Beräknad fördelning	Antal älgar/1000 ha	% tjur av vuxna
Tjur	16	26%	1,3	32%
Ko/kviga	32	54%	2,7	
Kalv	12	20%	1,0	
Summa	60	100%	5,0	

Redogörelse av inventeringsunderlag för beräkning av älgstammens sammansättning i området.

Kvalitet de senaste 3 åren	Minskat	Oförändrad	Ökat
Tjurandelen	☐	☐	☒
Medelåldern	☐	☒	☐
Kalvvikterna	☒	☐	☐
Reproduktionen	☐	☒	☐

2.1.10 Sammanställt beräkningsunderlag för analys i Älgfrode

Data till Älgfrode

Områdets areal i ha	11995
Målsättning	
Antal älgar per 1000 ha	6,0
% tjur av vuxna	36%

Avskjutning

Antal vuxna tjurar	8
Antal vuxna hondjur	5
Antal kalvar	23

Älgstammens storlek

Antal älgar per 1000 ha	5,0
-------------------------	-----

Älgstammens egenskaper

	Medel 4 år	Medel 2 år	Senaste år
<i>Enligt älgöbs</i>			
% tjur av vuxna	35%	38%	36%
Antal kalvar per vuxet hondjur	66%	60%	57%
<i>Enligt avskjutning</i>			
% tjurkalv av alla kalvar	52%		

Dödlighet utöver jakt

	Rovdjur	Trafik	Övrigt
Antal vuxna tjurar per år			1,0
Antal vuxna hondjur per år			1,0
Antal kalvar per år			1,0

Bedömd eller beräknad sammansättning enligt Älgfrode antal vid periodens slut (utökad uppgift ej obligatorisk)

	Antal älgar	Beräknad fördelning	Antal älgar/1000 ha	% tjur av vuxna
Tjur				
Ko/kviga				
Kalv				
Summa	0	0%	0,0	

2. NULÄGESBESKRIVNINGAR forts.

2.2 Inventeringar av skogstillståndet inom älgskötselområdet

Uppgifter om skogstillståndet och redovisning av inventeringar enligt föreslagna kvalitetssäkrade metoder.

2.2.1 Fodertillgång och skadeläge på skog enligt Skogsstyrelsens foderprognoser och Äbin inom ÄFOt

Fodertillgång och prognos	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Areal ungskog	7 212	7 072	6 952	6 888	6 857	6 838	
RASE (rönn, asp, sälg, ek), andel ytor med förekomst							

Utveckling kommande 5 åren	Ökande	Oförändrad	Minskande
Areal tallfoder	☐	☐	☐

Övriga uppgifter om skogstillståndet enligt Äbin

		2015	2016	2017	2018
Tallar	Årsskada (vinterskador + sommarskador)	30%	30%	30%	30%
Tallar	Andel stammar utan viltskador				
Ståndortsanpassning	Andel mager mark förnygrad med tall				
RASE	Andel ytor med gynnsam konkurrensstatus				
Granar	Årsskada (vinterskador + sommarskador)				

2.2.2 Bedömt betetryck i avsaknad av Äbin eller som komplettering till Äbin

För	Tolerabla	För omfattande	2016	2017	2018
Tall	☒	☐			
Gran	☒	☐			
RASE, välj alternativ i lista	Omhändertags istället av:		Välj i lista	Välj i lista	Välj i lista

Bedömningen grundar sig på

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2.3 Redovisning av skador på gröda

	Tolerabla	För omfattande
Omfattning	☒	☐

Redogörelse för typ av skador och var skadorna har förekommit.

2. NULÄGESBESKRIVNINGAR forts.

2.4 Redovisning av rapporterade viltolyckor med älg

Vilttrafikolyckorna med älg de senaste 3 åren

År	2015	2016	2017
Älgolyckor inom ÄSO, antal	0	3	2
Tjur, trafikdödad			
Hondjur, trafikdödad			
Kalv, trafikdödad			
Okänd, trafikdödad			
Summa trafikdödade älgar			

2.5 Övrig dödlighet

År	2015	2016	2017
Tjur	1	1	
Ko	1		1
Kalv		1	
Okänd			
Summa	2	2	1

2.6 Redovisning av rovdjursförekomst och predationstryck

Predation inom ÄSO

Vargrevir	% av reviret som berör ÄSO	Predation i reviret antal	Predation vuxen älg	Predation kalv	Revirets predation i ÄSOt	Predation/ 1000 ha
		Summa:				

Björntäthet per 100 000 ha	Antal björnar inom ÄSO	Predation per vuxen björn	Predation vuxen älg	Predation kalv	Björnens predation i ÄSOt	Predation/ 1000 ha

S:a predation:				
----------------	--	--	--	--

Förutsättningar för ovanstående:

Vargpredationen bör beräknas till 100-140 älgar/revir. I beräkningen utgörs predationen av 82% kalv och 18% vuxna.

Björnpredationen bör beräknas till ca 7 älgar per vuxen björn. I beräkningen utgörs predationen av 93% kalv och 7% vuxna.

Andelen vuxen björn utgör 50% i beräkningen.

3. SAMMANFATTNING MÅL OCH NULÄGE

	Mål	Nuläge	Trend	Åtgärdsförslag
Vinterstam, älgar per 1000ha registrerad jaktareal	6,0	5,0	▼	
Vinterstam, antal älgar totalt inom ÄSO	72	60	▼	
Andel tjur av vuxna i älgöbs	36%	35%	▼	
Antal kalvar per hondjur i älgöbs	0,70	0,66	▼	
Kalvandel i avskjutning	50%	58%	▼	
Slaktvikter kalv (kg)	51	53	▼	
Färska skador tallar/produktionstammar, max		30%	▼	
Andel ytor med gynnsam konkurrensstatus			▼	
Fodersituation enligt foderprognos			▼	
Älgolyckor inom ÄSO, antal totalt		2	▼	
Övrig dödlighet, antal älgar inom ÄSO		1	▼	
Predation, antal älgar inom ÄSO			▼	

4. HANDLINGSPLAN FRÅN NULÄGE TILL MÅLUPPFYLLNAD

4.1 Avskjutning för älgskötselområdet

År	2018	2019	2020
Tjur	4	4	6
Hondjur	4	4	4
Kalv	11	12	12
Antal älgar totalt	19	20	22
Andel tjur av vuxna (%)	50%	50%	60%
Andel kalv av total avskjutning (%)	58%	60%	55%
Areal (ha för respektive år)	11 995	11 995	11 995
Totalt per 1000 ha	1,6	1,7	1,8

Avskjutning baseras på:

- Beräkningsmodell Algfrode (bifogas)
 Annan beräkning/förslag (bifogas)

Motivering för avvikelser jämfört med beräkningsmodellens förslag

4.2 Planerade inventeringar

År	2019	2020	2021
Äbin	☒	☐	☐
Spillningsinventering	☐	☒	☒
Flyginventering	☐	☐	☐
Avskjutningsstatistik	☒	☒	☒
Älgöbs	☒	☒	☒
Kalvvikter	☒	☒	☒
Foderprognoser	☒	☒	☒

Kommentarer

5. ÖVRIGT

5.1 Redogörelse för samråd och förankringsprocessen inom äso.

Denna älgskötselplan har utformats i samråd med berörda fastighetsägare och jakträttshavare.

Per Rudengren

Företrädare för älgskötselområdet

Per Rudengren

Namnförtydligande

Datum:

23/5-18

Älgskötselplanen tillstyrks av älgförvaltningsgruppen

Älgskötselplanen tillstyrks inte av älgförvaltningsgruppen

Johan

För älgförvaltningsgruppen

Jen Larsson

Namnförtydligande

Motivering eller avvikande mening

5.2 Bilagor

Älgfrode, bilaga 1

Ärendekort